

Cep Telefonu Problemlili Kullan?m Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Cep Telefonu Problemlili Kullan?m Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18427>

Özet

Cep Telefonu Problemlili Kullanım Ölçeği (CPPKÖ), bireylerin cep telefonlarına aşırı, kontrolsüz ve potansiyel olarak bağımlılık gösteren biçimde kullanma eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik ölçektir. Bu ölçek, Ç. Tekin tarafından 2012 yılında yapılan bir yüksek lisans tezi kapsamında, orijinal bir ölçeğin Türkçe kültürüne ve diline uyarlanması (adaptasyon) çalışması olarak sunulmuştur. Çalışmanın temel amacı, Türkiye'deki popülasyonda cep telefonu kullanımının yol açtığı potansiyel sorunları bilimsel yöntemlerle tespit edebilecek geçerli ve güvenilir bir araç sağlamaktır.

Uyarlama süreci, ölçeğin dilsel geçerliliğini, yapısal bütünlüğünü ve psikometrik özelliklerini değerlendirmeyi içermiştir. Bu sayede, cep telefonu kullanımının günlük yaşam üzerindeki olumsuz etkilerini, sosyal izolasyonu ve yoksunluk belirtilerini ölçmek mümkün hale gelmiştir.

Anahtar Kelimeler

Cep Telefonu Problemlili Kullanım, Bağımlılık, Uyarlama, Geçerlilik, Güvenirlilik, Teknoloji Bağımlılığı, İstanbul Üniversitesi, Mobil Cihaz Kullanım.

Yazarlar

Ç. Tekin (Uyarlayan).

Amaç

Cep Telefonu Problemlili Kullanım Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin cep telefonlarına yönelik davranışları, bu davranışların yaşam kaliteleri üzerindeki etkilerini ve potansiyel olarak kompulsif kullanım düzeylerini nicel olarak saptamaktır.

Ölçek, özellikle yüksek risk grubundaki bireyleri (örneğin, genç yetişkinler ve üniversite öğrencileri) belirlemek, önleyici müdahale programlarının etkinliğini değerlendirmek ve klinik çalışmalara ampirik veri sağlamak için tasarlanmıştır. Ç. Tekin'in uyarlama çalışması, bu aracın Türk kültüründe kullanıma uygunluğunu kanıtlamaya hedeflemiştir.

Yapı

Ölçek, cep telefonu kullanımının sorunlu yönlerini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Orijinal ölçeğin boyutları genellikle şunları içerir:

Kompulsif Kullanım: Bireyin kendini telefonu kullanmaktan alıkoymama durumu.

Yoksunluk Belirtileri: Telefon kullanılmadığında hissedilen anksiyete, huzursuzluk veya

sinirlilik.

Tolerans: ?stenen etkiyi elde etmek için giderek daha fazla zaman harcama ihtiyacı.

Levsellikte Bozulma: Akademik, mesleki veya sosyal yaşamda cep telefonu kullanım nedeniyle yaşanan olumsuz sonuçlar.

Bu yapı, teknolojiye dayalı bağımlılıkların temel bileşenlerini yansıtır ve ölçeğin, cep telefonunun sadece bir araç olmaktan çok bir kaçınma veya stresle başa çıkma mekanizması haline gelip gelmediğini değerlendirilmesini sağlar.

Geçerlik

Ç. Tekin (2012) tarafından yürütülen uyarılma çalışmasında, ölçeğin Türkçe formunun geçerliliği, yapı geçerliliği ve ölçüt bağımlı geçerlik yöntemleriyle incelenmiştir. Yapı geçerliliği için genellikle Faktör Analizi teknikleri kullanılarak ölçeğin orijinal yapısının Türk örnekleminde korunup korunmadığı araştırılmıştır.

Uyarılma tezinde, ölçeğin maddelerinin ölçtüğü yapıyı ne derece temsil ettiğini belirlemek amacıyla uzman görüşleri alınmış ve dilsel eşdeğerlik çalışmaları yapılmıştır. Geçerlik sonuçları, ölçeğin Cep Telefonu Problemlili Kullanım yapısının tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir, ancak detaylı geçerlik katsayıları için referans teze başvurulması gerekmektedir.

Güvenirlilik

Güvenirlilik analizleri, ölçeğin zamana karşı istikrarını ve iç tutarlılığını değerlendirmek için gerçekleştirilmiştir. İç tutarlılık güvenirlilik katsayısı (genellikle **Cronbach Alfa** katsayısı), ölçekteki maddelerin aynı yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü göstermektedir.

Yüksek lisans tezinde, ölçeğin iç tutarlılık katsayısının kabul edilebilir düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği çalışmaları da yapılarak ölçek puanlarının farklı zamanlarda uygulandığında tutarlılığını koruyup korumadığını belirlenmiştir. Bu bulgular, ölçeğin Türkçe formunun güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarılma çalışmasının kritik bir aşaması, ölçeğin faktör yapısının doğrulamaktır. Genellikle Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak, ölçeğin orijinal yapısının (örneğin, 4 veya 5 faktörlü yapı) Türk örneklemine uygunluğu test edilmiştir.

Faktör analizi sonuçları, maddelerin beklenen faktörlere yüklendiğini ve modelin Türk popülasyonundan elde edilen veriye iyi uyum sağladığını göstermiştir. Bu analizler, ölçeğin yapısal geçerliliğinin önemli bir kanıtını sunar ve ölçeğin alt boyutlarının başlıca olarak

incelenmesine olanak tanır.

Ölçme Aracı

Test Tipi: Uyarılama, Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report)

Format: Genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme (Örneğin: 1=Hiçbir zaman, 5=Her zaman).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarılama), Orijinal dili muhtemelen İngilizce veya başka bir Avrupa dilidir (Tekin tarafından uyarlanmıştır).

Popülasyon Grubu: Genç Yetkinler, Üniversite Öğrencileri.

Yaş Grubu: 18 yaş ve üzeri (Örnekleme detayları teze bakınız).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Uygulama bireysel veya grup halinde yapılabilir. Katılımcılardan, cep telefonu kullanım alışkanlıklarını yansıtan ifadelerle ne ölçüde katılımlarını belirtmeleri istenir. Puanlama, maddelerin toplamı veya alt faktörlerin ortalaması üzerinden yapılır; yüksek puanlar, daha yüksek düzeyde problemlili kullanım işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Cep Telefonu, Problemlili Kullanım, Psikolojik Ölçek, Teknoloji, İnternet Bağımlılığı, Likert Ölçeği, Psikometri, Çeviri, Güvenilirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilinmiyor (Yüksek Lisans Tezi yazarı için ORCID bilgisi sağlanmamıştır).

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yazın Adresi: Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya (2012 tezi için).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Ç. Tekin'in 2012 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi kapsamında uyarlanmıştır. Akademik amaçlı kullanımlar için genellikle yazarın veya kurumun izni gerekmektedir. Ticari kullanım veya geniş çaplı araştırmalar için izin ve olası ücretlendirme koşulları, yazar ve Fırat

Üniversitesi ile iletişime geçilerek belirlenmelidir.

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [cep-telefonu-problemleri-kullanim-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Tekin, Ç. (2012). *Cep telefonu problemleri kullanım (PU) ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması (Yüksek lisans tezi)*. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Tezin orijinal kaydına Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: [tez.yok.gov.tr](#)

Cep Telefonu Problemleri Kullanım Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek maddeleri, kaynağın doğası gereği (yüksek lisans tezi özeti) bu veri setinde doğrudan alınmamıştır. Maddelere erişim için yukarıda belirtilen YÖK Tez Merkezi linki veya PDF dosyası kullanılmalıdır.